

K'amb'al taq b'e rech kach'obo'taj ri etz'ib'atalik
Uro' K'utunik.

Kaqaj kaqataqej kamik ri kaqachomaj che ri kijeb' wachb'al ri k'o kux ruk' ri Biblia, are' taq wa' ri': Ri q'alajisanik, ri elinoq uloq pa k'uxaj, ri Tununik, xuquje' ri ke'l kub'ij. Man xqak'is ta kan ri qachomanik che ri uwachb'al ri Tununik che kan ri xak'owik, Kaqamajab'ej re ri qatijonik kamik, are kaqaj kaqak'ut ri xuq'alajisaj ri k'amal We Pollok. Xub'ij are': "Are' jun ri kutik anim chuxo'l keb' man k'o ta uk'isik ri kab'in ri u Cristo ri Dios. Ri uxo'l taq raqa'n ri man kilitaj taj ri kab'in pa ri ojer q'alajisanik, qeta'm Vu uwach Jas ri qas kakayi'k pri k'olib'al ri k'o wi ri ut'uyib'al, ri k'ak' q'alajisanik. Xuquje' xaq xuwi rumal ri Cristo. Rix rib' rumal wech in, chi xin riq ri kub'al mak xuquje' ri junalik k'aslemal. Ri ojer K'ulwachinik kuya' kab'ix xa pa Jun tzij "Cristo". Ri K'ak' K'ulawachinik kuya' kab'ix xa pa Jun tzij "Jesus". Ri ub'ixik ronojel ri Biblia kuya' wa' xa kab'ix pa keb' tzij are' chi ri Jesus are' ri Cristo". Are wa' ri xuq'alajisaj ri k'amal b'e Pollok.

Xuquje' ri eta'mtal uwach tzijol ri utzalaj tzij ri Spurgeon xub'ij: "Man kub'an ta wi keb' nu k'ux che ri k'utunik chi qas chuchi' ri Dios xpe wi ri elinoq wi uloq pa K'uxaj, rumal chi tajin kimwilo, pa ri kab'an kamik, chi ri tzij kaqaj cho ri Dios xukojo katajin kutewchij ri ranima' ri winaq kamik". Ya' mpe ala q chqe chi kaqab'ij wa' we q'alajisanik kech taq ri achijab' ojer sib'alaj nim kib'anik. Ri kib'im ri achijab' ri' man kab'an ta kuimen che resaxik o che uchupisaxik. Man kanajinaq ta kan ri eta'mb'al rech taq ri junab' chqaxo'l uj, chi qas Vi tzij kanajinaq. Chi uj rija'l winaq, sib'alaj qayojim ri uwachulew, xuquje' kamik ri' kaqaj kaqayojik chi ri ik' xuquje' nik'yaj ko'walaj taq jastaq re ri chikaj chik.

Chanim, chuj tzalij chi che ri kaqab'ij chirij ri tununik xuquje' che le, chi ri Uxlab'axel re ri Dios kuk'am wa' we tzij ri' kub'an che chi k'o ke'l kub'ij chqe uj. Le Biblia are jun wuj ri kutewchi'j ri winaq pune' td ne man kaqaj ta ri qastzij re ri Uxlab'al. Xub'ij ri Girdy: "Xaq xuwi ri utzalaj uk'utik ri Biblia, kux na Jas ta ne Jun k'olon re ri kib'im ri winaq ri nimalaj ub'anik chkixol ri achijab'. Ajil tz'aaqat tatab'anel, Jun chke ri jastaq ri b'isob'al na ri k'ulmatajinoq pa Jun chke ri tinamit rech we ch'aqab' ulew America, jawije' ri kakisik'ij wi ri Biblia pa taq ri tjob'al re ri tinamit, are' cher xesax ri usik'ixik ri Biblia pa taq ri tjob'aL Xkesaj ri sib'alaj utz ri kib'anom choch ronojel ri tz'ib'atalik re ri kib'im ri winaq, xkinojisaj k'u jub'iq' ruk' taq ri ch'uch'uj taq ri tz'ib'talik re ri kib' im ri winaq rech taq we q' ij ri' ri k' o quk' kamik. jQ' alaj chi xaq e kawach ri achijab' ri kakib'ij chi man kakaj taj kak'ut ri utzij ri Dios

chikiwach ri kalk'uwa'l, rumal chi k'o taq tzijol chupam ri kakwinik kub'an tz' il che ri kichomb' aL Tab' anel aj il tz' aqat, chakoq o ri kaqab' ij chi taj in kakixaq' lej ri ki chomb' al kamik pa taq ri tij ob' al, xuquj e' rumal ri kab' ixik chi kamik xa ri kaqaj, kataj in kab' anik. Man j as ta ri k' o pa ri uwachulew xane xaq xuwi ri xaq'olil. ~Jasche la chi aretaq ri achijab' kech'aw chirij ri xa jas kaqaj kaqab'ij, ri qas kakaj kakib'ij are la chi are kakaj ri tz'il ub'ixik, kakil kib' chi e VII, xuquj e' pa tz' il kakaj kek' uj i' wi? Are ri' ri ke' 1 kub' ij ri xa j as ri kaqaj chikiwach ri e are', rumal chi ri winaq tzi pa ri utz' aqatil utzaqom rib' pa ri etzelal. Are kaya che xa jas ri karaj, are ri' ri kutaqej.

Xub'ij ri Juan Milton: "Man k'o ta b'ixonik ri kajunumataj ruk' ri re tinamit Sion: Man k'o ta tzijonem sib'alaj mayib'al ri kajunumataj ruk' ri utzijol taq utzij ri Dios; xuquje' man k'o ta k'utunik jache taq ri kuk'ut ri utzij ri Dios ri tz'ib'talik. Mayb'al laj wuj xaq ri usik'ixik uwach". Xub'ij ri Daniel Webster: "We k'o jas ri nim kil pa ri nu no'jib'al, ri nim ilik ri' xa rumal kech ri nu nan nu tat, aretaq in ak' al na xkik'ut chinuwach uloq' oq' exik ri Tiox laj Tz'ib'talik".

¿E k'u ri awech at kamik, kojonel ri at tat? ¿A tajin kawalajisaj Jun Web'ter? o tajin kawa'lajisaj Jun alaj ala ri man karaj ta ch'ab'exik? Ri qas tzij kaqab'ij chawe, are chi je' jas ri Jun o_je' jas ri Jun chik, kak'iyik, kaqab'ij uj chela chi qas are wa'. Jacha ri xqilo, ri Webters xukojo chi rajawaxik chi ri u tat u nan xkik'ut ri utzij ri Dios choch.

Qas chatam pe kaqab'ij chawe chi ri Uxlab'axel rech ri Dios kujaq ri achomb'al xaquje' ri awanima', we kachomaj ri qastzij re ri uxla'b'al kariqtaj waral. Ri taqo'n Pablo, pa ri nab'e wuj ri xutaq chke ri aj Corinto chukab' uq'at, oxlajuj u paj tzij, kub' ij:

13 RI xuquje' kaqab'ij, man ruk' ta tzij ri uno'jb'al winaq k'utuwinan. xane ruk' ri kuk'ut ri Uxlab'axel, kaqab'ij ri re ri Uxlab'al ruk' ri re ri Uxlab'axel. (1 Cor. 2:13)

Ri taqo'n Pablo kub'ij chi are qajtij ri Uxlab'axel re ri Dios. Are wa' jun chike ri chomb' al ri rumal qab' anom ch' awem chi ri Uxlab' al re ri Dios kuk'ut chaqawach pa wa' we joq'taj ri'. Are k'u we ne man kuk'ut chaqawach at o chnuwach in, man kuj kowin taj kuj nab'ej apanoq jacha ri rajawaxik pa wa' we unik'oxik ri Biblia ri'. Man aj uwachulew ta wa' we wuj ri k'o chqawach. Tzare ri Jesus xb'inik, jas ri utzalaj tzij re ri Juan, chupam ri Cap. 6:63 kub'ij: "Are ri Uxlab' axel ri' ri kuya' k' aslemal, ri tiojal man k' o ta j as kakowinik

kub' ano, ri tzij ri nu b'im in chiwe uxlab'al xuquje' k'aslemal". K'o Jun xuq'alajisaj chirij Jun nimalaj aj tz'ib' chi: "We ta kesak'ix ri u tzij, kel ki kik'el". Are qas kewa' ri utz kab'ix che ri utzij ri Dios. Ri Qajaw Jesus kub'ij chi ri tzij ri kub'ij ri are', uxlab' al xuquj e' k' aslemal. Ri ralk' wal ri Dios kub' an che chi k' o ke' 1 k' ub' ij . Pa ri nimalaj uch'awem man k'o ta chi Jun k'o puwi' q'axal tzij cho ri Dios, ri Qajaw xub'ij wa': "Rumal chi tzij ri xya' la chwe, xinya' chke; xuque' ri are' xkik'amo, xuquje' xketamaj chi qas tzij wi uk' la ximpe wi, xuquje' xkikojo chi lal xintaqow la uloq" (Juan 17:8)

Qas chilampe la chi are' kab'linik. "Ri tzij", man xuwi ta ri chomanik. Pa ri Exodo Cap. 20:1 Ri Moises xutz'ib'aj: Ri Dios xub'ij wa' ronojel we tzij ri', xub'ij: RI Moises kub'ij chi ri are' ri Dios xch'awik. Qas kaqab'ij chawe (o che la) chi sib'alaj man kab'an ta kwinem chu retzelaxik le Biblia we man katak'ab'ax `ib' chirij la' le kab'ixik chi are' jun wuj man utz taj.

Jun mul chik, qas chilampe la chi ri Jesus kub' ij, pa le wuj re ri Juan Cap. 3:17, 18 Rumal chi man xutaq ta uloq ri uk'ajol ri Dios, che uq'atik tzij puwi' ri uwachulew, xane rech ri uwachulew kakolotaj rumal are'. Jachin ri kukoj ri are', man kaq'at td tzij puwi'; are' ri man kukoj taj, q'ato'm chi tzij puwi' rumal chi man ukojom ta ri ub'i ri xuwi' ri nab'al uk'ojol ri Dios. Qas man kaqach'uq tä uwi' ajil tz' aqat tatab' anel, ri Qaj aw Jesus xub' ij chi we man kakoj ri utzij, q'atom tzij paw'i'. Are k'u we kakojo, xat koltajik. Ke'l kub'ij ri' chi xakojo xuquje' xak'am pa ri awanima' chi are' colonel re ri uwachulew.

Kana'taj ri' chawe (o che la) chi pa Mateo, Cap. 16 aretaq ri Qajaw Jesucristo xuta' chike ri utijoxelab' jas ri kab'ix chirij ri are', ri e are' xkib'ij chi k'ya ri kab'ix chirij. Kamik ri' xaq je' wi k'ya ri kab'ix chirij ri Are'. Jalajoj xuquje' k'ya ri tzalibal uwach kariq la, jacha' ri kik'iyal ri winaq ri kariq wi la. K'ya taq uwach ri kab'ix chirij ri Qajawal Jesus. Are' k'u chupam ri versiculo 15 rech ri Cap. 16 re ri Mateo, xuta' chike: ri ix xuquje', ~Jachin ri in, kib'ij ix? Xub'ij ri Simon Pedro: Lal ri' (o At ri') ri Cristo, ralk'uwal ri k'aslik Dios. Chupam ri versiculo 17 xub'ij ri Jesus che ri Pedro: Sib'alaj utz awe at, Simon, uk'ol ri Jonas, rumal chi man kik' taj xuquje' man ti'j taj xq'alajisan chawach, xane are ri nutat ri k' o chi 1 a chikaj. Aj il tz' aqat, tatab' anel, xuwi ri Dios kakowinik kujaq ri utzij rech qas kaqachomaj. Ri Qajaw xub'ij chi are' ri tat xujaq ri uchomb'al ri Simon Pedro. Xuquje' ri Qajaw Jesus xuk'ut chikiwach ri u tijoxelab' xuquje' xujaq ri ki chomb'al k'a maja' kuya kanoq. Xuchi'j kanoq, Are' kutaq loq ri Tioxalaj Uxlab'axel.

Ri utzalaj tzij re ri Lucas Cap. 24 versiculo 49, ri Jesus xub'ij: Waral, kintaq

loq pa iwi' ri xuchi'j ri nu tat, man k'o ta k'u kixe' wi, xaq chixk'ol pa we tinamit Jerusalem, kiwatzyasqib'ej na ri uchuq'ab' ri Dios ri kape loq chikaj.

Kana'taj chawe aretaq ri Jesus katajin kach'aw pa ri kawiq ja, xub'ij pa Juan, Cap. 16:12-15: K'a k'o na k'ya jastaq ri kinb'ij chiwe, xa are chi kamik man ixkowinel ta che uk'amik b'ik. Are taq kape k'u ri Uxlab'axel ri qastzij, are' ri' kuk'am ib'e pa ri qastzij; rumal chi man xaq pa re wi kach'awik, xane are kub'ij ri kuto, xuquje' kuya' uch'ob'ik chiwe ri jastaq ri kape na. Ri are' kuya' nu q'ij, rumal chi kuk'am na ri wech in, kuya' na uch'ob'ik chiwe. Ronojel ri k'o ruk' ri nu Tat wech in, rurnal la xinb'ij chi kuk'am na ri wech in, kuya' na uch' ob' ik chiwe.

Kaqak' is ub' ixik wa' we kaqab' ij chirij ri Tununik, kaqab' ij chi xu wi ri Uxlab'axel re ri Dios kakowinik kujaq taq ri chomab'al xuquje' ri kanima' ri winaq, rech kakilo xuquje' kakikojo ri Cristo xuquje' kakub'i' ki k'ux chi are kolol kech. ¡Sib'alaj mayib'al wa'!

Kina' chi man k' o ta kinkowin che ub' anik are taq in q' axinaq cho ri kab' an wi ch'awem cho ri komon Tiox, rumal chi, we kakojo, man k'o ta Jun kin kowin in kink' ex u k' u' x. Man xuwi ta k' u kinna' chi man k' o ta nu chuq' ab', xane kinna' xuquj e' chi k' o nu chuq' ab' man xaq ta pa we in xane rumal ri Uxlab' axel re ri Dios. Kasalab' ri Uxlab' al re ri Dios xa j awije' tane ri k' o wi, xa j as uwach ri kab' anik, xuquj e' kakowinik kuk' am wa' we kawinaq taq tzij ri' kub' an che chi k' o uk' aslemal, chi k' o Jas ri kel kub' ij che ri ak' aslemal. Kakowinik kukoj pa ri ak'aslemal, kuya' jun rayinik xuquje' chi kawaj jas ri kab' ano ri xuwi ri Dios kakowinik kuya' chawe.

Are sib'alaj utz kamik che ri tzaxaq k'o qas sib'alaj ya'b'al qa chuq'ab'. Ri kunanel kuju taq che utijik pa taq k'yataq. Are Vu ajil tz'aqat tatab'anel ri Uxla'b'al re ri Dios, kakowinik kuya' ri man kakowin ta wi ri ya'b'al taq chuq' ab' kuya'.

Chanim kujq'ax che rilik ri ukaj wachb'al. o are kaqab'ij ri ke'l kub'ij. Ri ke'l kub' ij are wa' ri Jas ub' ixik ri utzij ri Dios kab' an la o kinb' an in. Are' re ri' re ri winaq, xuquje' rumal ri ek'o la' le e Metodistas, e Bautistas, e Presbiterianos xuquje' e jule' taq chik, rumal cher qonojel k'o taq ke'l kub'ij chaqe. Are k'u

jawije' k'o wi ri man xaq ta jun qatzij, tzi k'o wi Jun ri' ri sachinoq. Le Biblia man kuk'u ta la' le kaqab'an che ub'ixik, xata ne' keb'. Xa Jun ub'ixik la' kuk'ut le Biblia. Are k'u la' le kab'an che ub'ixik, are la' le kaqetamaj che le kuk'ut le Biblia.

Xa k'u are' taq ri ucholajil ri kaqataqej, xuquje' qas kaqil wa' chu taqexik we qanik' onik. Man k' o ta Jun chke ri tz' ib'talik kaya' ri ke' 1 kub' ij pa utukel wi. Kaqakojo chi sib'alaj rajawik chi kaqil wa'. Kaqakojo chi man k'o ta Jun ya'tal che chi karesaj ta jupaj tzij te k'u ri' kuya'k q'an Jun k'utunik puwi' ri paj tzij W. Man k' o ta Jun k' utunik kayak puwi' j un paj tzij pa utukel wi cho ronoj el ri tz'b'atalik o puwi' ta ne' jun k'ya chke. Ri e nimaq taq k'utunelab' ri Westcott xuquje' Hoty, e chakul taq re ri tijonik chirij ri Dios, xkib'ij chi pa taq ri uq'axexik ri utzij ri Dios pa jun tzij chik, xa jun tzij chkixo'1 ri 90 ri man ch'ojix ta rij, xuquje' man k'o ta jun chike ri tzij ri' rech taq ri k'utunik o are' ta ne' uk' u' x ri ri kel taq kub' ij . Xaq j eri' k' o kolaj taq qa k' utunik. Ri at xuquj e' ri in kujkowinik qas k'o kujkowinik qas ko kuj k'uji' kamik, ri tz'ib'talik ri k'o quk, are jun tz' ib'talik ri qas taqalik re ku' lb' al k' u'x. Man xa ta q' ateb' al re wa', kamik k'ya taq uwach ri q'axanik re ri utzij ri Dios k'olik' ri xa ku ju sach taq b' iq'. K' o ri sib' alaj e utz, xa k' u are k' ya ri q' equmataj inaq kan rumal ri kuchomaj ri achi ri yo'winoq chaqe. K'ya ri man xa ta q'axam xa ne are jun chke ri kab'an che uya'ik ri kel kub'ij. K'o jun xuta che kan ri jun mul chi we ri q'axanik ri kab' ix "K'aslik taq wuj taqom b' ik" are j un q' axanik ri utz o man utz taj. Ri tzalib'al uwach: Are jun utzalaj kel kub'ij, mayib'al laj ke'1 kub'ij, man are ta k' u Jun q'axanik.

Ri nab'e tz'aqat laj Biblia pa ri kaxla'n tzij rix Wan pa ri t'iqb'al tz'ib' cho wuj are ri q'axanik re ri Casiodoro de Reina pa 1569 je la pa Brasilea re Suiza. Ri' ri Biblia ri' Xb'ix "Biblia re Oso che", rumal chi ri uwach k'o jun uchomal najtir che' choch, jawije' chi ri kib'anom wi ri wonon ri aqaj re kab', jawije' ri Jun oso xuquje' katajin kub'an ri je'lik laj wi'm. Chi raqan ri che' k'o jun Biblia are k'u ri wonon je' ta ne' ri chila' kakesaj wi ri kab'

Ri Biblia ri sib'alaj koksax kamik are ri q'axanik ri eta'mtalik chi kab'ix Reina Valera che. Ri tz'ib' re ri Biblia ri' are ri Cipriano de Valera xb'anowik, are Jun tijoxel che ri katajin kusuk'uma rib' rech kux ch'awinel puwi' ri tinamit. Aretaq ri e k' amal taq b' e re ri j a tij ob' al rib' xkikoj ri k' utunik re ri k' ak' ub'anik xb'anik, ri Cipriano are Jun chike ri xkik'amo ruk' Jun nimalaj rayib'al xuquje' mek' en' ib' . Junam ri Casiodoro de Reina, xel na b'i pa Espana. RI Valera

xukoj veinte junab' che ri utz' ruk' uq'ab'. Setenta ujunab' chik aretaq xtotaj che ri uchak. Ri xub' an ri are' are xunik' oj ri xub' an ri Reina, xa rumal k'u la we q'axanik ri' re ri Biblia xub'inaj Reina Valera.

Man xata q' ateb' al re wa', kamik k' o xuquj e' ri q' axanik ri kab' ix "Moderna" che, ri Biblia ri kab'ix "De las Americas" che, ri "Nacar Colunga", re ri "Felix Torres Amat" xuquje' jule' taq q'axanik chik pa kaxla'n tzij.

K' o j as ri kaqaj kaqasik' ij uwach ri sib' alaj raj awaxik chirij taq wa' we q'axanik re ri utzij ri Dios pa jun ch'ab'al chik. Jun achi man kojonel taj xuquje' itzel achi, ri tata ri Jorge Bernard Shaw. K'ax laj taq tzij kub'ij che le jun le k'o k'owi, che taq le komon Tiox, xuquje' chke taq ri aj Cristo ri pataq ri uq'ij. Are wa' ri xub' ij are chirij taq we q' axanik re ri tz' ib'talik ri k' o quq kamik: Ri q' axanik man k' o ta kujunumataj wi ri ub' anik xb' anik, rumal chi kakiq' axaj ri e q' axnelab' , man are' ta Jun oj er taq wuj ri rayib' al rilik, tz' ib'tal kumal j achin taq k'iysanelab', pa jalajoj ik'owinaq taq nojib'al, xa ne are utzij ri Dios, ruk' ri Dios xpe wi ri uq'alajisaxik kumal taq ri ajtz'ib'ab' echatalik xuquje' e tz'ib'tal rumal Are. Ruk' wa' we k' o ri kik' ux ri' xkib' an ri chak ruk' jun moch' oj ` ib' xuquje' utzalaj ub'anik ri man k'o ta kek'is wi, xekowin k'u chu riqik ri je'lik'laj ya'tal che ri ub'anik ri winaq. Jeri' xch'aw ri Jorge Bernard Shaw, are taq taj in kach' aw chirij ri q' axanik re ri Biblia ri ya'talik chi kakoj ik pa ri ch'ab'al Ingles.

K' o taq ri ucholaj il, j acha xqab'ij nab' e, raj awaxik kanataj chqe xuquj e' qas kaqil ukojik are taq kaqaj kaqaya' ri ke'l kub'ij le Biblia. Ri nimalaj xolel chikixol jujun chqe uj ri uj k'ololtaq re ri ke'l kub'ij ri qakaya'. Kaqakojo chi ri Biblia are la' ri utzij ri Dios. Kaqakojo chi chuk'ux elinoq wi uloq xuquje' ruk' taq tzij ri elinoq wi uloq cho Uk'ux. Ya xe' joq'taj ri', e k'eb' ayuq'ab' re jalajoj taq komon Tiox xkiriq kib' xuquje' e junam xe kitija' riki wa re paq'ij ri kepewtaq wi che ri kimon Tiox, ri K'amal taq We e jalan ri kepe wi, xuquje'e puwi' taq ri kuriq wi rib' ri kichomanik. Are k'u aretaq jun joq'otaj chik e tzijoninaq, ri e are' xkilo chi k'ya ri kuriq wi rib' ri kichomb'al, cho ri man junam ta kakichomaj. Are' jewa' xa rumal chi qas k'a pa ri ki k'ux loq we wuj ri' are utzij ri Dios. K'is k'u la qas kakiloq'aj ri Qajaw Jesucristo, xuquje' ku'l ki k'ux pa ri Cristo chi Are' kikolonel. Xaq je' ri' junam ket'uyik pune' ta ne' kakib'ij chi man je' la' le kakichomaj, pa ri Qajaw k'ut ka.kiloq'ej kib'. Xub'ij Jun chke, kuriqa na Jun q'ij, ri Jun kuch'ob' na ri kubi'j ri Jun chik, ri Jun chik xub' ij che kench' ob' o in ri at xuquj e' kak' ex na ri achomb' al, xaq j eri' kub'

an na xa Jun riqachomanik. Ajil tza'qat tatb'anel, ri' ri q'ij ri' kuriqa aretaq kak' exetaj we qa t' ioj al xuquj e' kuj ux na jas ri Are'.

Are k'u we chanim, Jun chke ri ucholajil ri rajawik ri k'o pri qachomb'al are ri qaya' ri ke'l kub'ij ri Biblia, are chi rajawaxik kaqachomaj rij ri rayi'b'al re ronojel Ie Biblia. Are rumal ri' chi ri qak'utunik are ronojel ri Biblia. Tz k'a pa ri uk' ux ri qanima' petinoq wi chi raj awik kaqanik' oj ronoj el, k' a te ri' kaqaya' ub' ixik ri qachomaj j achike upaj tzij re ri tz' ib'talik. Sib' alaj raj awaxk b' a, chi ronojel ri paj taq tzij k'o pa qajom ri kach'aj chrij Jun chomanik. Chu kab', rawaxik kaqachomaj j achin che xtz' ib' ax wile tz' ib' atalik. W a' kaq' alaj inik pa ri Jun k' amb' al no' j are taq ri Dios xub' ij che ri Josue, pa ri nab' e uq' at, chuka'b upaj tzij: Chatwalijoq xuquje' chaq'axaj ri nima' Jordan. Ri in man inb'enaq ta pa ri Tiox laj Ulew, Man inq'axinoq ta pa ri nima' Jordan, man rumal ta k'u ri' kinchomaj chi man ub'anom ta ri kub'ij ri Biblia. We ne k'o Jun q'ij kine' ne' jela' man kinchomaj taj xuquj e' chi k' a chik' isb' alil xinnimaj na ri Dios. Man je' ta ri' ajil tz'aqat tatab'anel, are kinsik'ij ri' ri paj tzij ri weta'm chi ri Qajaw are taj in kuch' ab' ej ri Josue; are k' u pa Jun chomanik chik, kinkoj o chi ri paj tzij ri' k'o Jun nimaj k'utunik chwe in. Man ronojel ri tz'ib'atalik taqom la chwe in, ronojel k'u ri tz'ib'talik k'o kupatanij chwe in. Wa' we cholajil ri' sib'alaj utz una'taxik Chu rox, rajawaxik kaqakoj wi pa chomanik ri tz'ib'atal nab'e xuquj e' ri tz' ib' atal chirij ri ch' aqap paj taq tzij rij kaqachomaj rij.4Jas kutzij oj ri' ri paj taq tzij? 4Jachike ri paj taq tzij ri tz'ib'atalik kach'aw chirij ri kayatzijoj rij? Rajawaxik chi kakoj wi pa chomanik ri tz'ib'atal nab'e xuquje' ri tz'ib'tal chirij ri ch'aqap taq tzij ri tajin kaqachomaj rij.

Chu kaj, rajawaxik kil wi jas kab'an che rilik jas ri qas kub'ij ri wuj. Pa jujun chke taq ri wuj kaqakoj che ri nik' oxik, kaqaya' uq' axaxik Jun tzij o Jun ch' aqap tz'ib'atalik. Ronojel ri kujwinik kaqab'ano qab'anom chu tzukuxik jas je' ri qas k'el kub'ij ri qas ojer uloq, ri xk'iy wi uloq ri Biblia. Wa' we chak ri' rajawaxik chi kab'an wi.

Churo' ya' la ub'ixik ri Biblia jacha ri tz'ib'talik. Ri q'etz' doctor ri David cooper jewa' ub' anom che ub' ixik: Aretaq ri qas kel kub' ij ri tz' ib' atalik kakanij ik chi j er konoj el chik keta' m, man katzukuj ta chi Jun ke' 1 kub' ij chik. Rumal la' koj o la chijujunal ri tzij j acha' ri qas nab' e ke' 1 kub' ij , ri j e wi ke' 1 kub'ij, ri je wi kab'an chu b'ixik xuquje' jas ri tz'ib'talik are k'u we man je' ta ri' kub' ij ri tz' ib' atalik nab' e xuquj e' ri tz' ib'tal chirij ri ch' aqap taq tzij ri', nik'

otalik qas j as ri kub' ij ri nik' yaj paj taq tzij chik ri j e' taq ke' 1 kub' ij xuquje' ri keb' uk' u' x taq no' j ib' al ri k' o tza chi j e wi ke' 1 kub' ij , man kakanaj ta ri chi je ri' ke'1 kub'ij rij u tzij ri Dios. Wa' we qab'ij ri' jer ta ne man kujchoman taj, kaqb'ij k'u che la ri' chi yo'm ub'ixik, man kujkowin ta uj chi sib'alaj saq ub'anik ri kaqab' ano j acha ri b' anom che ub' ixik, na'taj che la chi tza are ri Jesus xb' inik, j eqasak' ij uwach pa Mateo, kawino,q kij eb' uq' at, kawincaq o' lajuj upaj tzij : Ri kaj ulew xa kak' owik, are k'u ri nu tzij man kak' ow taj . Ri tz' ib' al re taq ri Salmos 119:89 kub'ij: Amaq'el wi, Jehova, k'o ri tzij pa taq ri kaj.

Pa elb'al q'ij xk'iw uloq ri Biblia, ri kuk'am uloq pa ri chomb'al xuquje' ri kapetik jer kape aj eleb'al q'ij. Kab'in cho ronojel ri uwachulew je' ta ne' ri achalaxik, ulew chi ulew kokik, rech k'a kuriq na ri rech pawije' k'olb'al. Reta'm kuch'ab'ej ri ranima' ri winaq pa k'ya uwach taq ch'ab'al. Kopan k'a pa ri je'lik laj ja, rech kub'ij che ri kab'an re pa ri tinamit chi are Jun taqo'n rech ri sib'alaj ai chikaj, te k'u ri' kok pa ri ja cho taq ri saq rech kub'ij che ri ajchak pa ri ulew chi are xuquje' jun rak'wal ri Dios. Ri ak'alab' sib'alaj utz kakita ri kutzijoj xuquie' kakimayo, ri k'o ketamanik kakib'ij chi jer k'o jun k'amb'ejenik chirij ri saqil. Chupam k'o ri tzij re jamaril pa ri q'ojtaj xib'ib'al i'b', ri tzij ri kub'sab'al k'u'x pa ri joq'taj re ri k'axk'olil, xuquje' Jun tzij re saqil pa j oq' otaj re ri q' equmal. K' ya mul kab' ix pa ri muli' n l' b' re ri tinamit, ri upixab' kajasjat pa ri uxikin ri utukel. Ri uyojonik kuxib'ij ri kitzaqom kib' pa ri etzelal xuquje' ri k'o nimal chike, are k'u chke ri kiriqom Wax xuquje' ri qas Kakina' chi kib'anom mak cho ri Dios, je' ta k'o junWh'ab'al jun nan. Ri katz'inowik xuquje' ri chaqij laj ulew e kikitinoq rumal xuquje' ri q'aq' ri upaja utunum ri usik'ixik uwach ri utzalaj uq'axexik taq uxaq. No'jimal ek' owinoq cho ri j e' lik laj qawaram rech ri loq' b' al k' u' x, ka katz' yaqib' ej ta ri je'lik laj uch'awem ri k'olatajik ri jer k'o ruxlab'al Wok laj q'ol xuquje' Wok laj uwa'1 che'. iAre ri Bibliai iRi utzij ri Dios!

Je' wa' kaqk'is ri k'utunik kamik, ruk' wa' xuquje' kak'is ri qachomanik chirij ri kije'b' uwach ri rajawaxik kaqakoj chuch'ob'ik le Biblia. Wa' we kije'b' ri qilom re wa' we ri': Q'alajisanik, Elinoq uloq pa K'uxaj, Tununik, xuquje' ri ke' 1 kub' ij . Ku' l qak' ux chi wa we ri chomanik ri' jun tewchib' al xuquj e' jun tob' anik che la aretaq kanik' oj la ri tz' ib' atalik. Aretaq taj in kunaqj in che ri nab'e wuj re ri Biblia, ri wuj re ri Genesis, kaqataqej na unik'oxik wa' we k' amb' al b' e pa le j un j oq'taj chik ri kab' an na. K' a te ri chi b' a wa', aj il tz' aqat tatab' anel, are b' a ri qach' awem che ri ;Dios chi sib' alaj katutewchij na!